

Fyrrverandi sovjettiski leiðarin, Mikhail Gorbachev, týski kanslarin Angela Merkel og fyrrverandi pólski forsetin og fakkfelagsmaðurin Lech Walesa hittust í Berlin í farnu viku

MYND: POLFOTO

Múrsteinar settir upp sum domino-prikkar á einum tveimum kilometra langum teini skulu ímynda upprunaliga Múrinn. Múrsteinarnir vóru settir upp, har Múrinn stóð fram til 1989, og um kvöldið koppaði Lech Walesa steinum – og Múrurni var aftur burtur

pegede i retning af, DDR godt et år senere ville styrte sammen.

20 år senere var Muren væk og hele området ved Brandenburger Tor i dag præget af udenlandske ambassader, luksushoteller og en restaureret Rigsdag, der står som et monument over nyere tysk historie – fra kejsertid, Hitler, den kolde krig og i dag et genforenet Tyskland.

Efter 1988 har jeg ofte været i Berlin – kort efter Murens fald og Tysklands genforening i et møde, som den tyske indenrigsminister havde indbudt til. Ved frokosten talte jeg med ham om alle besværlighederne ved genforeningen – og han oplyste blandt andet, at det tyske indenrigsministerium havde overtaget enorme mængder af våben og køretøjer fra det østtyske folkepoliti og gendarmeri. »Har du ikke brug for nogle vandkanoner, maskingeværer eller flammekastere til København – du skal få dem billigt eller næsten gratis. Vi har enorme lagre liggende,« spurgte han spøgende – men dog med den alvor, at hvis jeg havde slået til, ville Københavns politi være udstyret med et større arsenal fra den tyske folkearmé. Men jeg afslog venligt – hvilket i lyset af det kommende klimatopmøde i København måske var en fejltagelse!

På 20-årsdagen havde den netop genvalgte tyske kansler Angela Merkel inviteret fornemme gæster fra hele verden – Frankrigs præsident Sarkozy, Ruslands præsident Medvedev, USA's Hilary Clinton og Storbritanniens Gordon Brown. Hertil nøglefigurer som den tidligere sovjetiske partichef Mikhail Gorbatjov, Polens præsident Lech Walesa og Ungarns tidligere regeringschef – alle central personer da frihedens bølger gik gennem Østeuropa og til sidst væltede Muren i Berlin.

Om det var regnen, der styrtede ned, kulden eller almindelig historisk

træthed – i hvert fald var det bemærkelsesværdigt, at da de forskellige koryfæer tonede frem på storskærme, lød der buh-råb fra store mængder af berlinere. Vi undrede os over den reaktion – men måske alligevel ikke så underlig. For når man så på de forskellige stormagtsrepræsentanter, var det slående, at ingen af dem i virkeligheden som politikere eller repræsentanter for deres lande gjorde noget for, at Muren skulle væltes før 1989. Det var berlinerne – den helt almindelig befolkning – der rejste sig i afmægtig vrede og målrettet passerede grænsekontrollen ved Bornholmerstrasse og Berauerstrasse. Pludselig stod myndigheder og politikere over for en fuldbyrdet kendsgerning – folket havde taget magten i egne hænder. Det var ikke politikerne,

2009 havde ikke rørt en finger for at forhindre en sovjetisk nedkæmpelse af den østberlinske befolkning. Men det gik heldigvis anderledes – og det skyldtes ikke mindst en Gorbatjov, der – med ordene til DDR's partichef Erik Honecker – sagde det helt korrekte: »Den der kommer for sent, bliver straffet af livet.« DDR var over sidste salgsdato – Honecker og hans regime var kommet for sent til det hele og tabt alt på gulvet. Det indså Gorbatjov og lod derfor ikke alene Muren falde men Tyskland forenes i et fællesskab med det øvrige Vesteuropa.

Helt specielt var det også at høre den tidligere DDR-borger Angela Merkel holde en bevægende tale, hvor hun også mindedes Murens ofre. Merkel var selv blandt de første, der løb over fra østsiden til Vestberlin for at fejre åbn-

»» Tann, sum kemur ov seint, verður revsaður av lívinum

der tog det første skridt – men de var nødt til at reagere og traf heldigvis de rigtige beslutninger.

Måske var det den følelse – hvorfor skal Merkel, Sarkozy, Medvedev, Brown og Hillary sidde i opvarmede loger, hvor der er tørt og rart, mens det folk, der stod for det hele, stadig må stå med fødderne i vand og hundefryse med glühwein og karrypølser?

Men en flot aften var det med et kæmpefest fyrværkeri, rockmusik og bevægende taler – ikke mindst af Gorbatjov, der sad med nøglen – og hvis beslutning om at acceptere Murens fald var helt afgørende for den fredelige proces, der førte til Tysklands genforening og et Europa samlet i EU og NATO.

Jeg tænkte tilbage på dengang i 1989, da vi ikke i de vestlige regeringer anede, hvordan Sovjet ville reagere på gennembruddet af Muren og tyskernes krav om forening og tysk fællesskab. På det tidspunkt havde russerne 350.000 veludrustede, gennemtrænede soldater stående i DDR. Der var 8.000 kampvogne. Havde russerne slået til som i Ungarn 1956 og Tjekkoslovakiet 1968, ville hullet i Muren hurtigt være lukket og det borgerlige oprør nedkæmpet i blod og vold. Vesten ville intet have foretaget sig. Alle koryfæerne, der sad oppe på balkonen denne aften i

ingen af grænsestederne for 20 år siden. Hun drak øl og champagne i gaderne, dansede rundt med en gammel dame i underkjole og skyndte sig derefter hjem til Østberlin igen, for hun skulle tidligt op næste morgen for at svømme i Ernst Thälmann-hallen og derefter direkte på arbejde.

Meget kan man sige om den tyske kansler, men hendes disciplinerede flid har hun ikke kastet over bord efter genforeningen og årene som tysk politiker og nu genvalgt kansler. For mens vi langsomt gik hjem til hotellet på Kurfürstendamm igennem de fejrende menneskemasser, der våde og forkomne så til, mens alle domino-brikkerne, der skulle være det visuelle udtryk for at Muren blev væltet af blandt andre Lech Walesa og dermed forenede Berlin endnu engang, gjorde også den tyske kansler klar til opbrud.

For næste dag var en arbejdsdag – allerede om morgenen stod hun frisk og klar i den tyske Forbundsdag og holdt den nye regerings åbningstale.

Festdagen sluttede også hurtigt. Næste dag var Berlin tilbage igen i sit gamle udseende, det hele pakket sammen og gæsterne rejst. Alle var opslugt af nye opgaver, indkøb, arbejde, børnehentning og alt det andet – og selv turisterne syntes at have glemt, hvorfor de var kommet til Berlin.

Potsdamer Platz var einaferð ein livandi depil í Berlin, fullkomilga sundurbumbaður undir krígunum, ongamannaland undir Kalda Krígunum og í dag eitt nýmótans, byggilistarligt mittpunkt

Det er mærkeligt med historien – dengang for 20 år siden fyldte det alt, og vi talte ikke om andet i dagevis end det forunderlige, der var sket. Men det er historie – uret tikker og dagligdagen går videre. Og vi gik ned i KaDeWe og spiste østers og drak chablis – og glædede os over, det kunne ske i fred og frihed og at den hæslige mur i dag kun findes i et par brudstykker hist og pist, der står som store, grå, graffiti-befængte klodser som minde om en ond tid, en delt by og en grænse i den kolde krig mellem Øst og Vest, hvor en verdenskrig kunne være startet – men i stedet blev et bindeled mellem det gamle og nye Europa.

Pernille og Hans Engell við Brandenburger Tor – 20 ár eftir fallið av Berlinmúrinum

FAKTA HANS ENGELL

Danskur verjumálaráðharri 1982-87

Løgmaðaráðharri 1989-1993

Fyrrverandi formaður fyri

Konservativa Flokkin

Fyrrverandi blaðstjóri

á Ekstrablaðnum